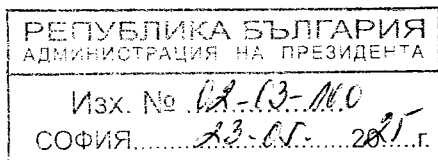

Република България
Администрация на Президента

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 304 К1
Дата 23.05.25г.

ДО

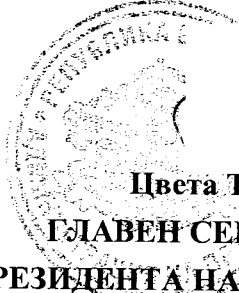
Г-ЖА ПАВЛИНА ПАНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Изпращам Ви Искане от Президента на Република България за задължително тълкуване на разпоредбите на чл. 77, ал. 1, т. 1 – 2 и чл. 84, т. 5, във връзка с чл. 1, ал. 2, чл. 10, чл. 42, ал. 1 и 2 от Конституцията на Република България и за обявяване на нищожност на Разпореждане № 51-550-01-302/13.05.2025 г. на Председателя на Народното събрание.

Приложение: заверени копия на писмо от Председателя на Народното събрание до Президента и Разпореждане № 51-550-01-301/13.05.2025 г.

С уважение,

Цвета Тимева
ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
ПРЕЗИДЕНТА НА РЕПУБЛИКАТА

Република България
Президент

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Бх. № 304 КД

Дата 23.05.25г.

Въззвание № 8 / 2025г.
Определен създател-докладчик:
създах Вракшар Влахов

27.05.2025г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

И С К А Н Е ОТ ПРЕЗИДЕНТА НА РЕПУБЛИКАТА

на основание чл. 150, ал. 1, във вр. с чл. 149, ал. 1, т. 1 от
Конституцията и чл. 22, ал. 3 от Закона за Конституционен съд
за задължително тълкуване на разпоредбите чл. 77, ал. 1, т. 1 - 2 и чл.
84, т. 5, във връзка с чл. 1, ал. 2, чл. 10, чл. 42, ал. 1 и 2 от Конституцията

и

за обявяване на нищожност на Разпореждане № 51-550-01-
301/13.05.2025 г. на председателя на Народното събрание

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Моля Конституционният съд да даде задължително тълкуване на разпоредбите на чл. 77, ал. 1, т. 1 - 2 и чл. 84, т. 5 във връзка с чл. 1, ал. 2, чл. 10, чл. 42, ал. 1 и 2 от Конституцията, което се изразява в следните въпроси:

„Задължено ли е Народното събрание да се произнесе по предложение за произвеждане на национален референдум, направено от конституционен орган, овластен в закон?“

„Съобразно конституционните си правомощия разполага ли председателят на Народното събрание с компетентност да преценява изискванията, при които е допустимо произвеждане на национален референдум, като отклонява предложение, направено от конституционен орган, овластен в закон?“

1. Съображения по допустимост на искането за тълкуване

Както посочва Конституционният съд (КС) правомощието на Народното събрание (НС) по чл. 84, т. 5 от Конституцията е във взаимовръзка с редица разпоредби, най-вече чл. 10, чл. 42, ал. 2, които в своята съвкупност и отношения помежду си пораждат правни последици (Решение № 3 от 2024 г. по к.д. № 13/2023 г.). Правомощията на председателя на НС в чл. 77, ал. 1 - 2 са свързани с всеки акт на НС, но в контекста на дефинитивното участие на народното представителство при произвеждане на национален референдум, търпят конкретна специфика. Ангажиментът на Република България да участва в изграждането и развитието на Европейския съюз (ЕС) съобразно чл. 4, ал. 3 (ДВ, бр.18 от 2005 г.) също обосновава нуждата от актуално интерпретиране на правомощията на държавните органи, привеждащи в действие пряката демокрация (чл. 84, т. 5) и нейния конституционен обхват (чл. 1, ал. 2, чл. 10, чл. 42, ал. 2).

Многократно конституционната юрисдикция е подчертавала, че неяснотата или двусмислието на разпоредбите трябва да са обективно проявени, което се доказва със спорното прилагане. Показателни за противоречивото прилагане на чл. 84, т. 5 във вр. чл. 10, чл. 42, ал. 2 са предприетите до момента инициативи за национален референдум, направени от президенти през мандата им в качеството им на конституционни органи, законово овластени да правят предложения за преки национални допитвания.

На 12.05.2025 г. на основание чл. 10, ал. 1, т. 2 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление (ЗПУГДВМС) направих предложение до Народното събрание за произвеждане на национален референдум с въпрос „Съгласни ли сте България да въведе единната европейска валута „евро“ през 2026 г.?“. С Разпореждане № 51-550-01-301/13.05.2025 г. на председателя на Народното събрание предложението за произвеждане на национален референдум е оставено „без разпределение“ и е върнато в президентската институция.

В акта на председателя се посочват разпоредбите на чл. 4, ал. 3, чл. 5, чл. 4, чл. 85, ал. 3 от Конституцията, Решение № 3 от 2024 г. по к.д. 13/2023 г., чл. 140, параграф 1 и 2 от Договора за функциониране на ЕС, чл. 3 от Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз, чл. 5 от Акта относно условията за присъединяване на Република България и Румъния и промените в Учредителните договори (ратифицирани със закон - ДВ, бр. 40 от 2005 г.), Решение на Народното събрание от 26 юли 2024 г. за ускоряване и завършване на процеса по практическата подготовка за приемане на еврото в Република България (ДВ, бр. 64 от 2024 г.) и на основание чл. 9, ал. 4 от ЗПУГДВМС. Имайки предвид посочените разпоредби и поставения въпрос в предложението до НС, може да се направи заключение, че председателят на НС извършва преценка по съдържание, „правоприлагайки“ тези норми, което има за последица непроизнасяне на Парламента с решение по чл. 84, т. 5. Отклонено е както самото предложение на президента, предмет на решението на НС по чл. 84, т. 5 от Конституцията, така и произнасянето по въпроса, евентуален предмет на самия национален референдум, който би могъл да се произведе.

По другия случай, в който държавен глава е инициирал национален референдум НС и председателят му постъпват по различен начин. На 29 януари 2014 г. президентът внася в 42-то НС предложение за произвеждане на национален референдум с три въпроса:

Първи въпрос: подкрепяте ли част от народните представители да се избират мажоритарно? Втори въпрос: подкрепяте ли въвеждането на задължително гласуване на изборите и националните референдуми? Трети въпрос: подкрепяте ли да може да се гласува и дистанционно по електронен път при произвеждане на изборите и референдумите? На 5 февруари 2014 г. председателят на 42-то Народното събрание докладва в пленарна зала, че е получено предложение от президента и че актовете (заедно с внесените законопроекти) са разпределени. Не се стига до акт на парламента, тъй като с указ № 201/05.08.2014 г. президентът е разпуснал 42-то НС от 6 август 2014 г.

На 3 юли 2015 г. на основание чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗПУГДВМС, президентът прави предложение до 43-то НС за произвеждане на национален референдум. Предложението съдържа три въпроса: 1.1. Подкрепяте ли част от народните представители да се избират мажоритарно? 1.2. Подкрепяте ли въвеждането на задължително гласуване на изборите и националните референдуми? 1.3. Подкрепяте ли да може да се гласува и дистанционно по електронен път при произвеждане на изборите и референдумите? Председателят на 43-то НС разпределя искането на две постоянни комисии в Народното събрание – Комисията по правни въпроси и Комисията по взаимодействието с неправителствените организации и жалбите на гражданите. Комисията по правни въпроси разглежда предложението на заседание, проведено на 1 юли 2015 г., а Комисията по взаимодействието с неправителствените организации и жалбите на гражданите го разглежда на 18 юни 2015 г. На 28 юли 2015 г. НС разглежда в пленарна зала предложението на президента. В хода на парламентарния дебат са направени предложения от народни представители за редакция на въпросите в предложението. На основание чл. 86, ал. 1 във връзка с чл. 84, т. 5 от Конституцията на Република България и чл. 10, ал. 1, т. 2 и чл. 13, ал. 8 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление приема решение: Да се произведе национален референдум със следния въпрос: „Подкрепяте ли да може да се гласува и дистанционно по електронен път при произвеждане на изборите и референдумите? Това решение е обн. в ДВ, бр. 58 от 31.07.2015 г. Тук решаващите преценки по съдържанието на предложението и приложимите норми, както и за хода на самата процедура, се осъществява от Парламента и подпомагащите го комисии, а не еднолично от председателя на НС, т.е. народните представители имат решаващата конституционна роля, което намира израз и в конкретни правни последици – промяна на поставения въпрос (чл. 84, т. 5 от Конституцията).

Действията, респективно и бездействията на Парламента и неговите председатели по отношение на тези процедури разкриват диаметрално различни подходи към идентични ситуации. Считаю, че е налице правен спор, очертаващ се в различните виждания по тълкуването и прилагането на нормите на чл. 77, ал. 1, т. 1 - 2 и чл. 84, т. 5 в контекста на иницирираните от държавните глави процедури за национален референдум. Тълкуването на тези разпоредби по реда на чл. 149, ал. 1, т. 1 ще даде необходимата яснота относно удачния начин за тяхното прилагане, което е и единствената възможност да бъде решен този спор.

Правомощието на КС да дава задължително тълкуване, като установява и утвърждава точния смисъл на определена норма или група от такива е предназначено да изясни съществуващи или възможни проблеми при прилагането на конституционните текстове (Решение № 8 от 2005 г. по к.д. № 7/2023 г.). За да бъде открит пътят към тълкуването, трябва да е налице неяснота или двусмислие, да има правен интерес от

тълкуването, да има ясно посочен проблем и чрез исканото тълкуване да се постига защитена в Конституцията цел (Определение № 9 от 1996 г. по к.д. № 30/1996 г.; Определение № 8 от 2016 г. по к. д. № 17/2016 г.). В конкретния случай съществуващият проблем е свързан с интерпретирането на конституционно установените правомощия на председателя и на Парламента. Даването на задължително тълкуване на разпоредбите на чл. 77, ал. 1, т. 1 - 2 и чл. 84, т. 5 би осигурило нужната сигурност и стабилност в обхвата на правомощията на органите, имащи отношение към пряката демокрация. Нещо повече, нормативното тълкуване би дало отговор на въпроса за легитимността на бездействието на националния представителен орган по приемане на решение на основание чл. 84, т. 5 и доколко същото е във връзка с легитимността на действия на самия председател. Изясняването на условията при които конституцията гарантира участието на гражданите в държавната власт гарантира самото участие.

Като конституционен орган с установено право да предлагам на единствената институция, легитимна да вземе решение за произвеждане на национален референдум, считам че тълкуването в случая ще даде яснота по отношение условията, при които държавният глава участва в механизмите за осъществяване на пряката демокрация и последиците от това участие. Поради това поддържам наличието на интерес от сезиране чл. 149, ал. 1, т. 1 от Конституцията.

По така поставените тълкувателни въпроси Конституционният съд не се е произнасял, поради което не съществува отрицателната процесуална предпоставка по смисъла на чл. 21, ал. 6 от Закона за Конституционен съд.

2. Становище по нормите, чието тълкуване се иска

Излагам разбирането си за съдържанието на разпоредбите, чието задължително тълкуване се иска.

Съгласно чл. 1, ал. 2 от Конституцията цялата държавна власт произтича от народа, като конституционно установените форми на нейното осъществяване са две – непосредствено и чрез органите, предвидени в Основния закон. Те са балансирани и равностойни, като тази им неизменна за парламентарната форма на управление характеристика се гарантира от прякото действие на конституционните норми, включително посредством разграничаване на правомощията на държавните органи. Изискванията, при които е допустимо произвеждане на референдум са установени в самата Конституция (Решение № 3 от 2024 г. по к.д. № 13/2023 г.). Задълженията на конституционните органи спрямо основните форми на пряко участие на суверена в осъществяването на държавната власт на национално и местно ниво са предвидени в чл. 84, т. 5 и чл. 136. Решаващото правомощие за произвеждане на национален референдум е на Парламента. Положителното решение за произвеждането на национален референдум обвързва президента да насрочи такъв (чл. 98, т. 1). Реализирането на тези правомощия е подчинено на конституционната цел: пряко участие на българските граждани в държавната власт посредством равно, всеобщо, пряко изборително право с тайно гласуване (чл. 10, чл. 42, ал. 1). Това е конституционният стандарт, съобразно който е развита и законовата уредба относно организацията и реда за произвеждане на референдуми. Конституцията препраща към законодателна уредба относно организацията и реда за произвеждане на референдум, но не и относно изискванията за неговото произвеждане (Решение № 9/2016 г. по к.д. № 8/2016 г.).

В допълнение на конституционното му задължение да насрочва националните референдуми, когато има решение, законодателят традиционно предоставя на президента компетентност да внася предложения в НС за произвеждане на национален референдум (чл. 10, ал. 1, т. 2 от Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление; чл. 6, т. 3 от Закона за допитване до народа (отм.)). Предоставената от закона инициатива е продължение на конституционния статус на държавния глава. Основният закон изисква периодично, а в установените от нея случаи и извънредно „произнасяне“ на суверена при формирането на две институции – народното представителство и президента. Националният референдум е въпрос, който е непосредствено свързан с упражняването на учредителната власт (Решение № 9 от 2016 г. по к.д. № 8/2016 г.). Поради тези причини логично е легитимен носител на инициатива за референдум да бъдат както гражданите, така и определени институции, чието съществуване се основава пряко или непряко върху доверието на гражданите. Така законодателят всъщност осигурява прякото прилагане на чл. 1, ал. 2, което е и основанието на правомощието на държавния глава да изисква решение от НС за национален референдум.

Възползвайки се от правото си да направят предложение за национален референдум институциите по чл. 10, ал. 1, т. 1 - 4 от ЗПУГДВМС споделят пред суверена отговорност, чийто израз е парламентарните и обществени дебати, предхождащи решението на НС. В тази хипотеза на Парламента е правомощието както да вземе решение, с което да не приеме предложението за произвеждане на национален референдум, така и да приеме предложението напълно или частично, включително като коригира или редуцира предложените въпроси. Ако НС приеме предложението и вземе решение за произвеждане на референдум по предложения въпрос, двете институции споделят своята отговорност и за поставянето на допитването пред суверена с всички последици от това. При всички положения, от Парламента – като изразител на волята на титуляра на държавна власт – Конституцията изисква приемането на решение за произвеждане на национален референдум (Решение № 3 от 2024 г. по к.д. № 13/2023 г.).

С правото да приеме решение, с което отхвърля направено предложение за произвеждане на национален референдум от институции чл. 10, ал. 1, т. 1 - 4 от ЗПУГДВМС, НС изцяло поема своята отговорност пред суверена, като легитимен негов субект. От друга страна това е конституционно търпимо поведение, което предоставя предимство на представителната пред пряката демокрация, в името на начертаните от първичната учредителна власт ценности. Първичната учредителна власт е възложила на представителната демокрация решаващото правомощие да задейства пряката. Това е така, доколкото НС е единственият конституционен орган, който разполага с производна учредителна власт, която предопределя компетентността на всички останали конституционни органи, включително и неговата.

Независимо дали решението е положително или отрицателно, основанието за приемане на такъв акт е разпоредбата на чл. 84, т. 5 от Конституцията, като предложението за национален референдум е неразделна част от него. Упражняването на това правомощие и произнасянето с такъв акт само по себе си е гаранция за осъществяване на контрол върху поставения в предложението въпрос от единствения орган, на когото е предоставена такава решаваща преценка. Произнасянето на Парламента с решение е гаранция за правомощията на всички останали органи, участващи при реализиране на пряката демокрация.

Конституционната допустимост и основателност на поставения в предложението въпрос е изцяло в преценката на НС, в неговия конституционно установен пленарен състав и може да бъде осъществена по правилата на пленарния дебат, в който председателят би могъл като всеки друг народен представител да изрази своите убеждения, но не и еднолично да вземе решение вместо НС. Тази преценка на НС не е в правомощията на който и да е друг орган. Самият въпрос не подлежи и на самостоятелен конституционен контрол отвъд самото решение на НС (Решение № 3 от 2024 г. по к.д. № 13/2023 г.). Едноличният акт на председателя по допустимостта и основателността на въпроса, поставен в предложението на органите по чл. 10, ал. 1, т. 1 - 4 от ЗПУГДВМС, прегражда пътя на пряката демокрация. Годно преграждащо средство в този контекст обаче може да бъде само акт на представителната демокрация. Не на последно място допускането на подобна преценка от председателя легализира едно конституционно недопустимо бездействие от страна на Парламента по отношение решението за произвеждане на референдум.

Единственият конституционно допустим начин за гарантиране на развиващите се ценности, произтичащи от принадлежността на България към ЕС (чл. 4, ал. 3, чл. 5, чл. 4 от Конституцията, Решение № 3 от 2024 г. по к.д. 13/2023 г., чл. 140, параграф 1 и 2 от Договора за функциониране на ЕС, чл. 3 от Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз, чл. 5 от Акта относно условията за присъединяване на Република България и Румъния и промените в Учредителните договори (ратифициран със закон - ДВ, бр. 40 от 2005 г.) е ангажирането на Парламента с тях чрез приемането на решение на основание чл. 84, т. 5 от Конституцията. Председателят на Парламента не може да възпрепятства НС като структура, избрана да представлява интересите на българските граждани, от възможността да осъществи конституционно възложени нему правомощия. Становището на председателя дали даден текст, респективно формулировка на въпрос, противоречи на учредителен договор на Европейския съюз и съпътстващите го протоколи, обвързващи България и Румъния, има властнически характер. На разположение на самия председател е възможността да поиска мотивирано становище от компетентната постоянна парламентарна комисия, която отговаря за парламентарното наблюдение и контрол по въпросите на ЕС, в случая това е Комисията по европейските въпроси и контрол на европейските фондове (чл. 116, ал. 5, чл. 118, чл. 119, чл. 125, ал. 2, 3 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание във връзка с чл. 6 от Протокол (№ 2) относно прилагането на принципите на субсидиарност и на пропорционалност към Договора за Европейския съюз).

Народното събрание е натоварено с редица позитивни задължения за издаване на актове, за които Конституцията не търпи бездействие, изразяващо се в неприемане. Например Парламентът не може да не приеме акт: когато е поискано от него разрешение за изпращането и използването на български въоръжени сили извън страната, или пребиваването на чужди войски на територията на страната или преминаването им през нея (чл. 84, т. 11); когато министър-председателят е предложил промени в Министерския съвет (чл. 84, т. 11); когато президентът е върнал закон за повторно обсъждане (чл. 101, ал. 1); когато е налице предложение за закрито заседание (чл. 44, ал. 1, т. 1 и 3 от ПОДНС). Във всички тези случаи неприемане на акт от страна на НС ще е равносилно на отказ от парламентарно управление. Друг е въпросът доколко конкретното парламентарно мнозинство търпи и насърчава такива фактически бездействия. Във всички тези хипотези издаването на акт от председателя, в който се преценява

допустимостта и основателността на конкретното правомощие на НС ще е присвояване на компетентност.

Може да се заключи, че компетентността на НС да приема решение за произвеждане на национален референдум съгласно чл. 84, т. 5 от Конституцията е изключителна, доколкото тя е продължение на принципа на народния суверенитет в чл. 1, ал. 2. Тя не подлежи на делегиране от законодателя и на присвояване от който и да е орган, включително от председателя на НС или президента. Ето защо съм убеден, че при предложение за национален референдум, направено от конституционен орган, пряко избран от народа, Парламентът следва да се произнесе с решение на основание чл. 84, т. 5, както в хипотезата когато взема решение за произвеждане на национален референдум, така и когато не приема предложението. Никой конституционен орган не може да се произнася по този въпрос вместо него. Основният закон не търпи мълчалив отказ от правомощието на НС да се произнася по предложение за произвеждане на национален референдум.

Установеното в чл. 77, ал. 1, т. 1 - 6 от Конституцията положение, че възложените задачи на председателя са от името на Парламента не означава, че актовете на председателя може да заместват актовете на НС. Това се случва в изрично установените в Конституцията случаи, например при разрешение за сваляне на имунитет по чл. 70, ал. 1. Правомощията му възникват като резултат от вота на народните представители. Конституционната юрисдикция е имала възможност да отбележи, че председателят на НС не е самостоятелен орган на власт в традиционния смисъл на това понятие, макар известни властнически правомощия да са му дадени. Когато той взаимодейства с външни за Парламента органи председателят може да изказва виждания и становища, *но ако действията му ангажират Народното събрание с поемането на определени задължения, той трябва да бъде специално упълномощен за това или впоследствие тези негови действия трябва да бъдат одобрени от Народното събрание* (Решение № 16 от 1992 г. по к.д. № 25/1992 г.). Правомощията му са изчерпателно изброени в чл. 77, ал. 1 от Конституцията. *Те обаче не му дават повече права от останалите народни представители по отношение на законодателната инициатива и инициативата за издаване на други актове от парламента* (Решение № 13 от 1997 г. по к. д. № 7/1997 г.).

Тук следва да бъде посочено, че по отношение на предложенията за произвеждане на национален референдум, направени от самите граждани, председателят на НС е законово натоварен с редица самостоятелни правомощия, за които издава актове. Това се потвърждава и от практиката по регистрирането и придвижването на процедури за национален референдум, инициирани от инициативни комитети. В тези случаи председателят е натоварен с конкретни правомощия по проверка на редовност и допустимост на самата процедура, което в крайна сметка може да имат за резултат преграждане хода ѝ.

С подобни самостоятелни правомощия, изразяващи се в издаване на едноличен акт с отрицателни последици председателят не е оправомощен в процедурите, инициирани от институциите по чл. 10, ал. 1, т. 1 - 4 от ЗПУГДВМС. Преценката тези предложения да бъдат уважени или отклонени остава за самия Парламент в пленарния му състав и възможност за мълчалив отказ от него не е предвиден нито в Конституцията, нито в законодателството. От друга страна, нелегитимността на актовете на председателя допринася за нелегитимното поведение на самия Парламент.

Ето защо считам, че съобразно конституционните му правомощия председателят не разполага с компетентност да преценява изискванията, при които е допустимо произвеждане на национален референдум и на това основание да отклонява предложение за произвеждане на национален референдум, направено от конституционен орган, овластен в закон.

3. Искане за обявяване на нищожността на Разпореждане № 51-550-01-301/13.05.2025 г

Имайки предвид изложеното становище относно смисъла на нормите, чието тълкуване искам, считам, че Разпореждане № 51-550-01-301/13.05.2025 г. на председателя на НС е противоконституционно невалидно, защото е издадено от орган без да има компетентност, като последната е иззета от Парламента. Копие от същото прилагам към настоящото искане.

По един или друг начин вътрешно-ръководни актове на председателя се интегрират в актовете на НС, които подлежат на контрол пред конституционната юрисдикция. Не на последно място представителното учреждение в рамките на приетия от него правилник има своите различни форми на контрол върху председателя и актовете му. Този контрол е особено необходим, когато председателят упражнява правомощия от името и вместо Парламента, и актовете му са от естество да засягат държавни органи, организации и граждани. Така например актът на председателя, с който е дадено разрешение за задържане на народен представител, трябва да се внесе за одобрение от народните представители на първото заседание (чл. 136, ал. 6 от ПОДНС). По отношение на Разпореждане № 51-550-01-301/13.05.2025 г. такива форми на контрол действащият правен ред не предвижда, въпреки че окончателно прегражда по-нататъшното развитие на едно производство, елиминира възможността за пълна реализацията на правомощията на субекта, подал предложението и на самото НС. Пресича се поредността от нормативно-установени способности, гарантиращи цялостно и пълно упражняване на закрепени в Конституцията права, а именно правото на прякото участие на гражданите в държавната власт. Засяга се както предвидимостта в правното очакване за изхода на един иницириран процес, така и правото на защита на участниците в този процес. По този начин, преграждащото разпореждане, постановено от председателя, представлява явно заобикаляне на упражняването на правомощието на държавен орган за поставяне на въпрос за разглеждане пред НС. В допълнение към споменатото, необоснованото включване на преценка по същество към разпореждане, спрямо което не може да бъде упражнен последващ контрол, изключва всяка възможност за отчетност и само по себе си противоречи на основни постулати на правовата държава. Подобен акт застрашава правната сигурност и е по естеството си нищожен. При тези актове няма правно проявена воля, няма изобщо юридически акт, няма пряко произвеждане на желани правни последици в никой момент. В същото време нищожността като вид незаконосъобразност следва да бъде предявена.

Засегнатите от нищожни актове на държавни органи лица винаги трябва да могат да се позовават пред съд при опорочаването на тези актове от тежки и радикални нарушения на правния ред, обуславящи тяхната невалидност. Само по този начин те ще разполагат с онова ефективно средство, чрез което да постигнат преустановяване на конститутивния ефект на фундаментално опорочения административен акт (Решение

№ 14 от 2014 г. по к. д. № 12/2014 г.). Като продължение на тази идея намирам, че чл. 22, ал. 3 от ЗКС дава възможност за обезсилване на различни властнически актове, чиято нищожност е свързана с последиците от решението на КС. Сам по себе си той не задейства ново правомощие, а е средство за утвърждаване на съществуващите такива в чл. 149, ал. 1, т. 1 - 8. Именно по този начин чл. 22, ал. 3 от ЗКС е механизъм, посредством който може да бъде защитена конституционната правова държава.

Всички актове на КС са задължителни за всички държавни органи, юридически лица и граждани (чл. 14, ал. 6 от Закона за Конституционен съд). Тълкувателните актове имат действие за назад (чл. 50, ал. 1 от Закона за нормативните актове). Няма как евентуалното тълкуване дадено от КС да не се отрази на конституционността на акта на председателя към момента на произнасянето му. От друга страна, безпротиворечивото прилагане разпоредбите, чието тълкуване се иска, налага обявяването на невалидността. Считам, че нищожността на разпореждането на председателя и възможността за обявяването на тази нищожност на основание чл. 22, ал. 3 от ЗКС е проявление на пълния конститутивен ефект на решението за тълкуване.

Поради тези причини, и на основание чл. 22, ал. 3 от ЗКС, се обръщам към Вас с искане да обявите за нищожно Разпореждане № 51-550-01-301/13.05.2025 г. постановено от председателя на Народното събрание.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

На основание чл. 149, ал. 1, т. 1 от Конституцията, моля да постановите решение, с което да дадете задължително тълкуване на чл. 77, ал. 1, т. 1 - 2 и чл. 84, т. 5 във връзка с чл. 1, ал. 2, чл. 10, чл. 42, ал. 1 и 2 от Конституцията, което се изразява в следните въпроси:

„Задължено ли е Народното събрание да се произнесе по предложение за произвеждане на национален референдум, направено от конституционен орган, овластен в закон?“

„Съобразно конституционните си правомощия разполага ли председателят на Народното събрание с компетентност да преценява изискванията, при които е допустимо произвеждане на национален референдум, като отклонява предложение, направено от конституционен орган, овластен в закон?“

На основание чл. 22, ал. 3 от Закона за Конституционен съд, моля да обявите за нищожно Разпореждане на председателя на Народното събрание № 51-550-01-301/13.05.2025 г.

>

РУМЕН РАДЕВ
ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ